

EESTI RAAMATUKOGUHOIDJATE ÜHINGU TEGEVUS 2016. AASTAL

ORGANISATSIOONIST

Liikmeskond

31. 12. 2016 kuulus Eesti Raamatukoguhoidjate Ühingusse (ERÜ) 775 tegevliiget, sh kuus auliiget. ERÜ auliikmed on Rein Aru, Ivi Eenmaa, Linda Kask, Evi Rannap, Heino Rääim ja Anne Valmas. Rõõmustav on, et toetajaliikmeks astus Pärnu Keskraamatukogu. Jätkuvalt toetavad ERÜ tegevust liikmetena Harju Maakonnaraamatukogu, Lääne Maakonna Keskraamatukogu, Valga Keskraamatukogu ja Viljandi Linnaraamatukogu. Lääne-Virumaa Keskraamatukogu ja Rapla Keskraamatukogu on toetajaliikmeks oleku peatanud alates 2014. aastast.

2016. aastal vähenes liikmete arv kuueteistkümne võrra: liikmeks astus 34 uut liiget, aasta jooksul lahkus ERÜst erinevatel põhjustel 49 liiget, neist igavikuteele Kärt Miil (14.08.1951–14.09.2016) ja Laine Pärloja (05.11.1925–05.11.2016). Aastakoosoleku ja raamatukogupäevade ajal toimunud kampaania „Liitu ERÜga!“ tõi ühingusse 27 uut liiget.

ERÜ büroost saadeti liikmetele meeldetuletusi, kuid vaatamata sellele oli aastavahetusel ikkagi 292 liikmel 2016. aasta liikmemaks tasumata (neist 111-l ka 2015). Töö võlglastega jätkub ka 2017. aastal.

Juhatus, büroo

ERÜ juhatusse kuuluvad inimesed, kes kannavad ERÜ väärtusi, viivad ellu strateegiaid ja esindavad kutseühingut avalikkuse ees. 2016. aastal oli juhatus üheksaliikmeline: aastani 2017 kehtivate volituste alusel tegutsevad juhatuse esinaine Katre Riisalu ja liikmed Kristina Pai, Mari Randmets, Ülle Siska, Asko Tamme ja Krista Visas ning aastani 2018 on juhatusse valitud Tuuliki Tõiste, Heli Priimets ja Piia Salundi. Juhatuse aseesimehed on Asko Tamme ja Krista Visas.

Juhatus pidas viis koosolekut:

8. jaanuaril RR-is toimunud koosolekul arutati kõne- ja aastakoosoleku korraldamist, dokumenti „Soovitusi kooli- ja rahvaraamatukogu ühendamiselt“ jm.

5. veebruaril RR-is teoks saanud koosolekul osalesid töörühmade, toimkondade, seksioonide jt juhid, kes andsid ülevaate tehtust ja plaanidest ning arutasid juhatusega päevakajalisi teemasid.

19. mail Pärnu Keskraamatukogus aset leidnud koosolekul arutati raamatukogupäevade korraldamist, ajakirja Raamatukogu toimetuses tehtavaid ümberkorraldusi. Kinnitati ERÜ 2015. aasta majandusaasta aruanne, kiideti heaks dokument „Soovitusi kooli- ja rahvaraamatukogu ühendamiseks“ jm.

25. augustil täpsustati raamatukogupäevade korraldamist ja Õpetajate Lehte kavandatavat raamatukogupäevi tutvustavat vahelehte, mis juhiks tähelepani raamatukogude võimalustele toetada õppeprotsessi. Arutati, kuidas rakendatakse ellu raamatukogude arengudokument ja millist koostööd tehakse Tammsaare muuseumi ja Eesti Rahvusringhäälinguga, et tähistada Tõe ja õiguse ilmumise 90. aastapäeva.

2. detsembril anti Tartu Linnaraamatukogus hinnang raamatukogupäevade üritustele, arutati 2017. aasta kõnekoosoleku teemasid ja esinejaid, ERÜ tegevussuundi 2017. aastaks jm.

Kiiret otsustamist vajavaid küsimusi otsustati neljal korral kirjaliku hääletamise teel.

Revisjonikomisjoni kuulusid Rutt Enok, Ruth Hiie ja Aita Kraut, komisjon revideeris ühingu vara. ERÜ büroos on tööl üks inimene - Reet Olevsoo. Büroo asub alates septembrist Rahvusraamatukogus IV korrusel ruumis 4064 (varem VI korrusel).

Riigikogu Kultuurikomisjon soovis kultuurivaldkonna ühendustelt teavet, kuidas on riigil õnnestunud Kultuur 2020 elluviimist jätkata ning kas tehtu vastab kultuuripoliitika põhialustes võetud suundadele. ERÜ esitas tagasiside Riigikogu kultuurikomisjonile 8. veebruaril. Selline teave on abiks Riigikogu täiskogu arutelu ettevalmistamisel ning seisukohtade kujundamisel.

ERÜ ja Tallinna Keskraamatukogu pöördusid 4. mail Euroopa Parlamendi saadikute poole palvega toetada nii Euroopa Parlamendis kui Eestis toimuvatel aruteludel autoriõiguse reformi ning muudatusi Euroopa Liidu infoühiskonna direktiivi 2001. Pöördumises selgitati autoriõigusega seotud probleeme Eesti raamatukogudes ja rõhutati, et kirjandus peab olema rahvaraamatukogudest kättesaadav kõikidele, sõltumata teose formaadist.

Justiitsministeeriumile saadeti 26. oktoobril ERÜ arvamus Euroopa Komisjoni digituru autoriõiguse paketi kohta. Tõdeti, et selleks, et tagada digitaalkeskkonnas raamatukogude vahendusel info kättesaadavus kodanikele, vajavad raamatukogud autoriõiguse raamistikku, mis arvestaks tehnoloogia arenguga digiühiskonnas. Ilma ambitsioonikama lähenemiseta on olemas risk, et raamatukogude ja mäluasutuste pakutav legaalne juurdepääs allikatele muutub aina vähem atraktiivseks, võrreldes seadust rikkuvate alternatiivsete meetoditega.

Juunis pöördusime Euroopa Parlamendi Kultuurikomisjoni liikme Jana Toomi poole. Komisjoni teemaks oli rahvaraamatukogude roll ühiskonnas täna ja tulevikus. Sügisel pöördusime kõigi Eestist valitud Euroopa Parlamendi liikmete ning Euroopa Komisjoni asepresidendi Andrus Ansipi poole, kutsudes neid külastama oktoobris Brüsselis toimuvat raamatukogude interaktiivset näitust ning kohtuma raamatukogude esindajatega.

Dokument „**Soovitusi kooli- ja rahvaraamatukogu ühendamiseks**“ kiideti heaks. Kooli- ja rahvaraamatukogu ühendamine on tekitanud küsimusi: mida see endaga kaasa toob ja kuidas oleks kõige mõistlikum ühendamine korraldada? Soovitused on kokku pannud ERÜ maaraamatukogude sektsioon, lähtudes Eestis ühendatud raamatukogude kogemustest. Ülevaate eesmärgiks on olukorda selgitada ja jagada soovitusi, mida ühendamise puhul tuleks arvestada nii raamatukogudel kui ka omavalitsustel, kes nende tegevuse ja elanike kvaliteetse teenindamise eest vastutavad. Kuna igas paigas on olud erinevad, saavad soovitused olla vaid üldise iseloomuga. Abimaterjal on kättesaadav ERÜ kodulehel:

http://eru.lib.ee/www/images/stories/dokumendid/Soovitusi_kooli_ja_rahvaraamatukogu_uhendamiseks.pdf

Raamatukoguhoidja eetikakoodeks

Tartu Ülikooli eetikakeskus koostas artiklikogumiku “Eetikakoodeksid. Väärtused, normid ja eetilised dilemmad”. Lisaks kogumikus ilmunud artiklitele sisaldab kogumik ka ülevaadet Eestis kehtivatest eetikakoodeksitest, tutvustades s.h raamatukoguhoidja eetikakoodeksit. Raamatu koostaja on prof. Margit Sutrop ning see ilmus jaanuaris 2017.

Koodeksi tõlge inglise keelde on ka avalikustatud IFLA kodulehel

<http://www.ifla.org/files/assets/faife/codesofethics/Estonia%20NEW.pdf>.

Soovitusi rahvaraamatukogude arendamiseks Eestis: Raamatukogude arengu kavandamise protsessi II etapp

ERÜ alustas 2015. aastal Kultuuriministeeriumi toetusel raamatukogunduse visioonidokumendi “21. sajandi raamatukogu” koostamist, mis võeti vastu ERÜ üldkoosolekul 9. märtsil 2016. aastal (täpsemalt vt „Raamatukogu“ nr 3, lk 4–7).

2016. aastal jätkus dokumendi koostamine. Kui 2015. aastal käsitleti raamatukogunduse valdkonda tervikuna, hõlmates nii rahva-, teadus-, kooli- kui erialaraamatukogusid, siis järgmises etapis vaadeldi rahvaraamatukogusid. Tuginedes visioonidokumendile töötati välja soovitused rahvaraamatukogude arendamiseks, mis olemuselt on mudel rahvaraamatukoguteenuse kvaliteedi hindamiseks.

Protsessi läbiviimiseks moodustati juhtgrupp, kus osalesid Kaie Holm, Triinu Seppam, Margit Jõgi, Asko Tamme, Krista Visas, Piia Salundi, Ülle Siska, Veronika Raudsepp-Linnupuu, Lea Rand, Maris Paas, Jaanus Kõuts, Kaili Õunapuu-Seidelberg, Tuuliki Tõiste, Reet Lubi, Ülle Talihärm. Töörühma juhtis Katre Riisalu. Protsessi nõustas rahvusvahelise kultuuripoliitika ja loomemajanduse mõttekoja *Creativity Lab* juhtivpartner Ragnar Siil, kes nõustas ka I etappi. Nõustaja ülesanne oli koostada protsessi aja- ja tegevuskava, juhtida kohtumisi ja koostada arutelude tulemusena strateegiadokument.

Toimusid juhtgrupi ühepäevased kohtumised Tallinnas 30. augustil, 14. oktoobril ja 23. novembril ning laiendatud ringis arutelu-seminar 19. detsembril. Seminaril osales 37 inimest. Tutvustati rahvaraamatukogu teenuse kvaliteedihindamise mudelit ja toimus arutelu. Rühmatöös arutleti kvaliteedihindamise üldiste põhimõtete ja kriteeriumide üle ning tehti ettepanekuid dokumendi täiendamiseks. Arutelude tulemusel valmis dokument "Soovitused rahvaraamatukogude arendamiseks Eestis: Rahvaraamatukoguteenuse kvaliteedihindamise mudeli" töövariant.

Üldkoosolek ja kõnekoosolek

9. märtsil toimunud aastakoosolekul osales 198 ERÜ liiget, kvoorum koos volitustega oli 440. Koosolekut juhtis juhatuse aseesimees Asko Tamme. Kuulati juhatuse esinaise Katre Riisalu ettekannet ja struktuuriüksuste juhtide sõnavõtte möödunud aasta tegevusest, samuti Kristina Pai vaadet 2016. aasta kavadele. Aastakoosolek kinnitas kõik mainitud dokumendid ning valis juhatuse ettepanekul ERÜ auliikmeteks Ivi Eenmaa ja Anne Valmase. Kiideti heaks dokument "21. sajandi raamatukogu" vt <http://eru.lib.ee/www/images/stories/dokumendid/21-sajandi-raamatukogu.pdf>).

Kõnekoosolek algas parimate raamatukoguhoidjate tunnustamisega. Kultuuriminister Indrek Saar tervitas raamatukoguhoidjaid ja andis üle 2015. aasta tunnustused Järgnes vestlusring "21. sajandi raamatukogu", kus arutleti visioonidokumendi valguses raamatukogu rolli üle tulevikus. Diskussioonis osalesid Kadri Haavandi (ERÜ kooliraamatukogude sektiooni juht, Pärnu Ülejõe Põhikooli raamatukogu juhataja), Kaie Holm (Tallinna KR direktor), Triin Soone (ELK direktor), Veronika Raudsepp-Linnupuu (ERÜ uue mõtte töörühma juht, Viljandi Linnaraamatukogu raamatukoguhoidja), Raivo Ruusalepp (RRi arendusjuht), Ülle Talihärm (Kultuuriministeeriumi nõunik) ja Liina Tamm (ERÜ noorteklubi juht, Sisekaitseakadeemia raamatukoguhoidja-bibliograaf). Arutelu suunas ja juhtis Asko Tamme (ERÜ aseesimees, Tartu LR direktor). Diskussioonile tegi sissejuhatuse Ragnar Siil teemal "Eesti raamatukogunduse tulevikuvaade - raamatukogude roll ja arengueesmärgid". Täpsemalt vt ajakirjast Raamatukogu nr 3, lk 36-41.

Raamatukoguhoidjate tunnustamine

ERÜ teenetepreemia 2015 vääris kauaaegse pühendunud ja sisuka töö eest Tartumaa raamatukogude hüvanguks Kõrveküla raamatukogu direktor Hele Ellermaa.

Aastapreemiaga tunnustati Eesti Lastekirjanduse Keskuse direktorit Triin Soonet beebiraamatu „Pisike puu“ kinkimise traditsiooni taaselustamise eest.

Aasta maaraamatukoguhoidjaks valiti Toila raamatukogu juhataja Lea Rand uute ja innovaatiliste algatuste eest Toila vallas ja raamatukogus ning aktiivse tegevuse eest kutseühingus maaraamatukoguhoidja maine positiivsel kujundamisel.

Aasta kooliraamatukoguhoidjaks sai Tiina Tuvi õpilasi innustava töö eest Luunja Keskkooli raamatukogus.

Aasta lasteraamatukoguhoidjaks nimetati Võrumaa Keskraamatukogu lasteosakonna juhataja Helle Laanpere täieliku pühendumuse eest raamatukogutööle ja lastele.

Auhinna aasta tegu teadusraamatukogus pälvis Tartu Ülikooli Raamatukogu Eesti teadusandmete registreerimisteenuse arendamise eest.

Aasta tegu erialaraamatukogus anti TÜ Narva Kolledži raamatukogule atraktiivse, kaasaegse tudengi- ja õppejõusõbraliku õpikeskkonna kujundamise eest.

Aasta tegu linnaraamatukogus läks jagamisele kahe raamatukogu vahel:

- Narva Keskraamatukogu tunnustati innovatsioonilabori MakerLab käivitamise eest.
- Tallinna Keskraamatukogu avalikus linnaruumis läbiviidud kampaania eest „Tule raamatukokku!“ ja sisukate Aleksander Sibula erialapäevade korraldamise eest.

Parim noor raamatukoguhoidja Elise Rand töötab raamatukoguhoidjana Viimsi raamatukogus.

Raamatukogu Sõbra tiitli pälvis raamatukogusüsteemi RIKS tugiisik Meelis Lilbok. Meediaauhinnaga tunnustati Postimehe kultuuriportaali toimetajat Hendrik Allat.

TLÜ Akadeemilise Raamatukogu ja ERÜ Bibliograafia auhinna pälvis Eesti kirjandusmuuseumi arhiivaraamatukogu kauaaegne uurija ja bibliofiil *Kalev Sikk* "Eesti perioodikas ilmunud järjejutude bibliograafia 1918-1944" koostamise eest. Tunnustati Tallinna Tehnikaülikooli bibliograafe viljaka tegevuse eest asutuse- ja isikubibliograafiate koostamisel. Täpsemalt vt Raamatukogu nr 2, lk 41–42.

Parimad said tänukirja nii ERÜlt kui ka Kultuuriministeriumilt ning klaasikunstnik Riho Hüti poolt valmistatud spetsiaalse vitraaži-tänumeene. Auhindade väljaandmist toetas Kultuurkapital.

INFO JA KOMMUNIKATSIOON

Liikmetega suhtlemiseks kasutatakse postiloendit. 2016. aastal oli liikmeid ligi 700. Juhatus on saatnud listi kokkuvõtteid koosolekutel arutatust, infot EBLIDA ja IFLA tegevusest jm. Info liigub ka sotsiaalmeedia kanalites, kuigi seal võiks lisaks infovahetusele olla ka rohkem diskussiooni.

Suuremate ürituste eel on välja saadetud pressiteateid, kõikidest suurematest ettevõtmistest on ilmunud sõnumid ajakirja Raamatukogu ERÜ veerus.

Intervjuud:

- Parimate raamatukoguhoidjate tunnustamine leidis kajastamist Tallinna Televisioonis, Klassikaraadios ja ERRi uudistes, intervjuud K. Riisalu.
- Pärast raamatukogupäevi kajastas Aktuaalne Kaamera Nädal pikemalt maaraamatukogude probleeme, intervjuu oli tehtud Katre Riisalu. Vt: <http://etv.err.ee/v/eesti/1287ddaa-3752-449e-99ba-286f07b860f4/haldusreform-voib-muuta-ka-maaraamatukogude-rolli>.
- 16. augustil oli Vikerraadio saates "Huvitaja" juttu raamatutest ja kooliraamatukogudest, stuudios oli kooliraamatukogude sektsiooni juht Kadri Haavandi. Kuulata saab: <http://vikerraadio.err.ee/v/huvitaja/saated/f360cc5d-2695-42fe-8823-d772c342a95d/huvitaja-raamatud>.
- Maaraamatukoguhoidjate teabepäeval 21. märtsil rääkis Vikerraadios maaraamatukogude probleemidest sektsiooni juhataja Lea Rand.

Esinemised:

- Katre Riisalu. *21. sajandi raamatukogu – Eesti raamatukoguhoidjate tulevikuvision*. Ettekanne ELNET20 - raamatukogude visioonikonverents, Tallinn 21. - 22. aprill 2016.
- Katre Riisalu. *Library in the 21st century – Estonian librarians' vision of the future: poster presentation*. IFLA World Library and Information Congress, Columbus 2016.
- Katre Riisalu. *Eesti Raamatukoguhoidjate Ühingu ja Eesti Kunstiraamatukogude Ühenduse tegevusest*. Kutseõppe raames loeng 13. juuni.

- Katre Riisalu. *21. sajandi raamatukogu – tulevikuvisionid maailmas ja Eestis*. Kutseõppe raames loeng 15. juuni.
- Katre Riisalu. *Estonian Librarians Association – Activities, Strategic documents. Round-table discussion Nordic-Baltic Library Associations*. 27. aprill. Birštonas, Leedu.

RAAMATUKOGUHOIDJA KUTSE ANDMINE

ERÜ on raamatukoguhoidja kutse andja aastani 2018. 2016. aastal võeti kutse taotlemise avaldusi vastu 15. augustist kuni 15. septembrini, laekus 21 avaldust. Kutsekomisjon kogunes koosolekule 26. septembril. 16-le taotlejale otsustati anda kutse raamatukoguhoidja, tase 6 ja kolmele tase 7. Esmakordselt omistati kutset – raamatukoguhoidja, tase 8. Kutsetunnistused on registreeritud riiklikus kutseregistris ning kehtivad seitse aastat.

ERÜ kutsekomisjoni kuulusid Malle Ermel, (TÜR), Jüri Järs (TTÜR), Aira Lepik (TLÜ), Katrin Niklus (aseesimees, Rapla KR), Piia Selge (sekretär, Tallinna ARTE Gümnaasiumi Raamatukogu), Krista Talvi (esimees, RR ja ERÜ), Ilmar Vaaro (TÜ VKA). Vt ka ajakiri Raamatukogu nr 1, lk 40–41 ja nr 6 lk 39.

ERÜ konsulteeris kutse andmise teemal kolleege Leedu Rahvusraamatukogust.

ÜRITUSED - SÜNDMUSED

Raamatukogupäevad „Kohtume raamatukogus“ 20.–30. oktoober 2016

Üleriigiline merekultuuriaasta inspireeris ja mõjutas ka raamatukogupäevade ajal toimuvat ning andis võimaluse tutvustada üheaegselt nii merd kui ka kultuuri. Raamatukogudes toimus üle saja kohtumise, peamiselt kirjanikega aga ka rännumeeste, laevakaptenite ja tüürimeestega. Raamatukoguhoidja tööd proovis sadakond ametimeest – valla- ja linnaametnikud, ajakirjanikud, lasteaiaõpetajad ja koolidirektorid, rahvamajade juhatajad ja Riigikogu liikmed. Raamatukogud andsid oma panuse, et arendada kodanike digipädevust ja digitaalset kirjaoskust. Raamatukogupäevade ajal toimus üle poolesaja koolituse erinevatele vanusegruppidele. Rohkem kui viiesajalt näituselt üle Eesti leidis raamatuid merest, meremeestest, mereloomadest, kalapüügist, kalatoitudest.

Raamatukogupäevad avati 20. oktoobril Eesti Rahva Muuseumi uues hoones koostöös kolleegidega ERMi raamatukogust. Osalejaid oli täpselt Jakob Hurda saali jagu, ehk 250. Eesti Rahva Muuseumi direktor Tõnis Lukas tervitas raamatukoguhoidjaid, Immanuel Volkonski vaatles antikvariaatide tegevust Tartus, Jaanika Päll kõneles esimesest Eesti humanistlikust luuletajast Gregor Krügerist ja Johanna Ross otsis vastust küsimusele „kas kirjandusteadlased loevad raamatuid?“ Avamisel toimus traditsiooniline raamatukoguhoidjate mälumäng, kuid seekord veidi vähem traditsioonilises humoorikas võtmes. Tallinna Keskraamatukogu korraldatud mälumängust võttis osa 16 võistkonda, sh Tartu Ülikooli tudengite võistkond. Mälumänguritel tuli lahendada kokku kümme ülesannet, sealhulgas kiletada raamat (mis kõigil võistkondadel päris veatult ei õnnestunud). Vt ka Raamatukogu nr 6, lk 4-8.

21. oktoobri Õpetajate Lehes ilmus raamatukogudele pühendatud vaheleht „Kohtumiseni raamatukogus“, mille kokkupanemist koordineeris ERÜ juhatuse liige Ülle Siska. Vt ka <http://opleht.ee/2016/10/kohtumiseni-kooliraamatukogus/>

Merekultuuriaastale kohaselt toimus IX teadus- ja erialaraamatukogu päev 24. oktoobril TTÜ Mereakadeemias. Päeva alustati auhinna aasta tegu teadus- ja erialaraamatukogus 2016 nominentide tutvustamisega ja lõpetati ringkäiguga Mereakadeemia hoones ja raamatukogus. Päeva mahtus hulk huvitavaid ettekandeid. Osales 70 raamatukoguhoidjat, peamiselt Tallinnast. Teadus- ja erialaraamatukogu päev sai teoks tänu heale koostööle TTÜ Mereakadeemia raamatukoguga. Vt Raamatukogu nr 6 lk 12.

Raamatukogupäevad lõppesid 28. oktoobril kuuteistkümnendat korda toimunud maaraamatukoguhoidja

päevaga Võrumaal Navi seltsimajas. Korralduse põhiraskus lasus Võrumaa Keskraamatukogul, osales 110 raamatukoguhoidjat. Päeva kulminatsiooniks oli nagu alati auhinna aasta maaraamatukoguhoidja nominentide väljakuulutamine, keda seekord oli 11.

Toimus ka traditsiooniline infootsingu võistlus, mille valmistas seekord ette TLÜ Akadeemiline Raamatukogu eesotsas eelmise aasta võitja Carolina Schultziga. Eelvoor toimus 5. oktoobril ja lõppvoor infokirjaoskuse päeval 25. oktoobril TLÜ Akadeemilise Raamatukogu õpikeskuse arvutiklassis. Kümnest finalistist jõudsid kolme esimese sekka Kaire Kroon Kehra Linnaraamatukogust, Kaarin Birk Tallinna Tehnikaülikooli Raamatukogust ja Jana Raidma Tartu Linnaraamatukogust. Kolme esimest kohta eraldas paar minutit ja 0,5 punkti. Järgmisel aastal korraldavad infootsingu võistlust Kehra Linnaraamatukogu ja TTÜ Raamatukogu kahasse.

KOOSTÖÖ TEISTE ASUTUSTEGA

- 90 aastat "Tõe ja õiguse" ilmumisest

2016. aastal möödus 90 aastat A. H. Tammsaare "Tõe ja õiguse" I osa ilmumisest. A. H. Tammsaare muuseum, Vikerraadio ning ERÜ kuulutasid septembri keskel välja hääletuse "Kes on sinu lemmiktegelane "Tões ja õiguses"?. Hääletada sai 20. septembrist 25. oktoobrini Vikerraadio veebilehel tammsaare.vikerraadio.ee ja valida sai "Tõe ja õiguse" kümne karakteri vahel. Info edastamiseks raamatukogudele trükiti võistlust tutvustab plakat. 30. oktoobril kuulutati Apollo Solarise raamatupoes välja rahvahääletuse tulemused ning selgus, et inimeste lemmiktegelane on Krõõt. Teise koha sai Pearu ning kolmanda Indrek. Loodetavasti innustas võistlus romaani uuesti kätte võtma ning Eesti kirjandusklassikat taasavastama.

- Kirjandustuur „Sõnaränd ehk eesti kirjanikud Eesti raamatukogudes“

7.–11. novembrini toimus 13. kirjandustuur "Sõnaränd ehk eesti kirjanikud Eesti raamatukogudes. Osales 24 kirjarahva esindajat ja käidi neljateistkümnes maakonnas, külastati koole, keskraamatukogusid ja maakogusid. Iga nn. ekipaaž, kuhu kuulus kolm-neli persooni, esines päevas kaks korda, Hiiumaal toimus koguni kolm esinemist. Raamatukogud on üritust alati väga hästi korraldanud, paraku tuleb tunnistada, et lugejate osalus on aastate jooksul mõnes kohas vähenenud. Tore on see, et raamatukogud on püüdnud esinejate loomingust ka väikese näituse välja panna, mis on rõõmistanud kirjarahvast sest näitus aitab kohtumisele tulnutel saada ülevaate kirjaniku teostest. Vahel on juhtunud ka väikseid viperusi, ent üldiselt on koostöö, tagasiside ja mälestused head. Tuuri peakorraldajad olid Veronika Kivisilla Kirjanike Liidust ja Maire Liivamets RRist, ERÜ büroo aitas kaasa ettevalmistaval perioodil.

- Elukestev õpe raamatukogus

ETKA Andrase kampaania „Tule raamatukokku - kingi endale või oma lähedasele võimalus!“ toimus rahvaraamatukogudes 5. –15. detsembrini eesmärgiga anda täiskasvanutele võimalus saada infot erinevate õppimisvõimaluste kohta. Raamatukogudes õpetati info leidmist arvutis või nutiseadmes. Kampaanias osales kolmeteistkümne maakonna 173 raamatukogu.

- Koostöö Põhjamaade Ministrite Nõukogu esindusega Eestis

ERÜ on püüdnud kaasa aidata Põhjamaade raamatukogunädala korraldamisele, vahendades informatsiooni ja materjale Eesti raamatukogudele. Alates 2013. aastast oleme partnerorganisatsioonina kaasa löönud Põhja- ja Baltimaade kirjandusfoorumil, mis seekord toimus 7. aprillil ja oli pühendatud vähemuskirjanikele ja pagulasautoreile.

ERÜ KOOSTÖÖPARTNERID JA TOETAJAD

- Eesti Kirjanike Liit,
- Eesti Lastekirjanduse Keskus,
- Eesti Rahvusraamatukogu ,
- ETKA *Andras*,
- Haridus- ja Teadusministeerium,
- Harju Maakonnaraamatukogu,
- Hasartmängumaksu Nõukogu,
- Kirjastus Koolibri,
- Kultuurkapital,
- Kultuuriministeerium,
- Lääne Maakonna Keskraamatukogu,
- Pärnu Keskraamatukogu,
- Rapla Keskraamatukogu,
- Tallinna Tehnikaülikooli Raamatukogu,
- Tartu Ülikooli Raamatukogu,
- TLÜ Akadeemiline Raamatukogu,
- Viljandi Linnaraamatukogu,
- Valga Keskraamatukogu,
- Võrumaa Keskraamatukogu,
- Tammsaare muuseum,
- Põhjamaade Ministrite Nõukogu esindus Eestis.

ERÜ ESINDATUS ORGANISATSIOONIDES

- Ajakirja Raamatukogu toimetuskolleegium: Reet Olevsoo, Kristina Pai, Asko Tamme
- Autorihüvitusfond: Asko Tamme
- Kultuuriministeeriumi Rahvaraamatukogude Nõukogu: Katre Riisalu, Asko Tamme
- Rahvaraamatukogude seaduse tööühm: Katre Riisalu
- Eesti Vabariik 100 korraldustoimkonna raamatukogude tööühm: Katre Riisalu
- Kultuuri Kutsenõukogu: Reet Olevsoo
- Eesti Vabariik: Reet Olevsoo
- Eesti Koostöö Koda
- Standardikeskuse standardimise tehnilise komitee EVS/TK22 vaatlejaliige: Ülle Siska

RAHVUSVAHELINE KOOSTÖÖ

Osalemine rahvusvaheliste organisatsioonide töös.

Eesti raamatukogude arendamiseks on oluline, et ERÜ oleks järjepidevalt rahvusvaheliste erialaorganisatsioonide liige. ERÜ on Rahvusvahelise Raamatukoguühingute ja –institutsioonide Liidu ([IFLA](#)) rahvuslik liige alates 1923. aastast ja Raamatukogu-, Informatsiooni- ja Dokumentatsiooniühenduste Euroopa Büroo ([EBLIDA](#)) liige 2014. aastal. EBLIDA ja IFLA liikmemaksude tasumist toetab Kultuuriministeerium.

EBLIDA tegevuse eesmärk on kaitsta Euroopa Liidu raamatukogu-, arhiivi- ja infosektori huvisid ning toetada ühistegevust liikmesorganisatsioonides.

EBLIDA aastakoosolek toimus 9.-10. maini Haagis, Hollandis kus osales ERÜ juhatuse esinaine. Saadi ülevaade, milliseid läbirääkimisi ja kokkuleppeid on Euroopa raamatukogude eestkõneleja EBLIDA suutnud raamatukogude heaks sõlmida ning mis suunas Euroopa raamatukogud liiguvad.

ERÜ vahendas Eesti raamatukogudele EBLIDA ja Läti Raamatukoguühingu koostatud küsimustikku mitteformaalse ja informaalse õppetegevuse kohta Euroopa rahvaraamatukogudes. Küsimustiku tõlkis eesti keelde Piret Pärigma (lisaks Eestile pidasid tõlget vajalikuks ainult neli riiki). Kokkuvõte on leitav EBLIDA kodulehelt: <http://www.eblida.org/activities/kic/results-of-the-survey-on-non-formal-and-informal-learning-activities-in-public-libraries.html> te. Eestikeelse küsimustiku leiab EBLIDA veebilehelt.

IFLA liikmena saab ERÜ osaleda kolme sektsiooni töös: liigitamise ja märksõnastamise, hariduse ja koolituse ning raamatukoguühingute juhtimise sektsioonis. Aastatel 2013-2017 on liigitamise ja märksõnastamise sektsiooni alalise komitee liige Tiiu Tarkpea (TÜR) ja hariduse ja koolituse sektsiooni alalise komitee liige Mai Põldaas (Tartu Linnaraamatukogu). Vt Raamatukogu nr 5, lk 32–33.

Raamatukoguhoidjad kogu maailmast kogunesid 13.–19. IFLA aastakongressile Columbusesse USA-s. IFLA programmitoimikond kiitis sadade taotluste hulgas heaks ka ERÜ juhatause esinaise Katre Riisalu poster-ettekande ning andis sellega võimaluse tutvustada maailma suurimal raamatukogunduslikul kongressil ERÜ ja Eesti raamatukogude tegevust ning tulevikuvisioni. Posteris sõnum - Eestis on tugev ja hästitoimiv raamatukogude võrk - oli kiirelt haaratav. IFLA-l kogetu annab jätkuvalt ohtralt mõtteid ja näitab kätte suuna, kuhu edasi liikuda. Vt. Raamatukogu 5 lk 29–31.

Jätkus koostöö Balti riikide raamatukoguühingute vahel. Leedu kutseühingu eestvedamisel toimus 28.–29. aprillini Birštonases Leedu raamatukogunädala raames ka Balti- ja Põhjamaade ühiskonverents. Eestist osales kolm ERÜ juhatause liiget. Katre Riisalu tutvustas ühingute ümarlaual ERÜ tegevust, Kristina Pai rääkis Tartu Ülikoolis lõputööde arhiveerimisest ja Krista Visas Pärnu Keskraamatukogu uutest teenustest.

Noorte raamatukoguhoidjate tegevus on aktiveerumas kõigis kolmes Balti riigis. 6. juunil korraldas Leedu Raamatukoguhoidjate Ühingu noorte sektsioon 18-liikmelisele grupile reisi Läti ja Eesti raamatukogudesse. Tutvuti raamatukogudega Pärnus, Tartus ja Tallinnas. Toimus ka kohtumine Eesti noorte raamatukoguhoidjate ning ERÜ esindajaga.

7.–8. aprillini osales Ukrainas Kiievis noorte professionaalide foorumil *"Library as a City brand"* ja tutvustas meie noorteklubi tegevust Heleen Karja. Foorumi teemad keskendusid põhiliselt raamatukogu projektidele. Foorumil osalemine oli ERÜ noorteklubile kasulik kogemus, kuna saadi palju uusi mõtteid ning sõlmiti kokkuleppeid edaspidiseks koostööks.

KIRJASTUSTEGEVUS

Ajakiri Raamatukogu

Ajakiri Raamatukogu ilmub ERÜ ja Eesti Rahvusraamatukogu koostöös. 2016. aastal ilmus ajakiri tavapäraselt kuus korda üksiknumbri mahuga viis trükipoognat. Kuuenda numbriga vahel ilmus seinakalender „Raamatukogu kalender 2017“, et kajastada suuremaid raamatukogunduslikke sündmusi Eestis ja väljaspool.

2016. aasta trükikulud kaeti Kultuurkapitali toetusest.

Oli muutuste aasta – aasta algul muudeti ajakirja kujundust ja uuendati paberit, mille tulemusel on ajakiri värskem, kompaktsem ja kergem. Muutuste tuules vahetati ka trükikoda. Ka toimetuse koosseisus toimus muutus. Ajakirja esimesed kolm numbrit pani kokku ja toimetas Ene Riet. Tulenevalt tööde mahu suurenemisest kujundas Rahvusraamatukogu ümber RK tegevtoimetaja ametikoha ning pärast seda lahkus Ene Riet töölt. Alates neljandast numbrist jätkas ajakirja vastutava toimetaja ametikohal Mihkel Volt.

Kuuenda numbriga vahel ilmus seinakalender „Raamatukogu kalender 2017“, et kajastada suuremaid raamatukogunduslikke sündmusi Eestis ja väljaspool.

ERÜ aastaraamat 2014/26

Aastaraamatu koostas ERÜ juhatause liige Heli Priimets, toimetuskolleegiumi kuulusid Katre Riisalu ja Reet Olevsoo, keeletoimetaja oli Aili Norberg, resümeed tõlkis Siivi Frey, kaanekujunduse tegi Katri Kiik. Koostajad andsid trükise trükkimiseks üle detsembris 2015, väljaanne ilmus 2016. aasta algul.

ERÜ aastaraamat 2015/27

2016. aasta raamatukogupäevade aegu nägi ilmavalgust ERÜ 27. aastaraamat, mis kajastab 2015. aasta tegemisi Eesti raamatukogudes. Aastaraamatu koostasid ning toimetasid Krista Visas ja Heda Piiriste Pärnu

Keskraamatukogust, toimetukolleegiumi kuulusid veel Katre Riisalu ja Reet Olevsoo. Resümeed tõlkis Siivi Frey ja kaanekujunduse tegi Katri Kiik.

ERÜ aastaraamatut 2016/28 koostab Gerda Koidla Tallinna Tehnikaülikooli Raamatukogust.

ÜLEVAADE STRUKTUURIÜKSUSTE TEGEVUSEST

Struktuuriüksuste aruanded on täies mahus kättesaadavad ERÜ kodulehel.

Erialaraamatukogude sektsioon (juht Raile Reigo, Sisekaitseakadeemia raamatukogu, alates 29.11.2016 Ülle Kalvik, Lääne-Viru Rakenduskõrgkool).

Erialaraamatukogude sektsiooni juhatusse kuulusid 2014-2016: esinaine Raile Reigo ja liikmed Heli Priimets (Tallinna Majanduskool), Liina Tamm (Sisekaitseakadeemia), Ludmilla Sööt (SA TÜ Kliinikum) ning Ülle Kalvik.

Sektsiooni tegemisi kajastatakse kodulehel <http://eryerialaraamatukogud.weebly.com/>.

Traditsiooniline erialaraamatukogude kevadüritus toimus 3. mail SA Tartu Ülikooli Kliinikumi Medinfo keskuses, külastati ka Tartu Tervishoiu Kõrgkooli. Vt Raamatukogu nr 5, lk 34–35.

24.-26. augustil toimus reis Peterburgi, et näha, mis toimub Venemaa raamatukogudes. Täpsemalt vt Raamatukogu nr 5, lk 35–36.

Teadus- ja erialaraamatukogude päev, kus kohtusid nii raamatukogutöötajad suurtest ülikooliraamatukogudest kui ka väiksematest erialaraamatukogudest, sai teoks koostöös ERÜ juhatusega.

29. novembril leidis aset sektsiooni üldkoosolek ERM-is, kus sektsiooni esinaine Raile Reigo andis ülevaate erialaraamatukogude sektsiooni tööst aastatel 2014–2016. Sektsiooni juhatusse valiti järgmiseks kolmeks aastaks Ülle Kuuse, Ülle Kalvik, Aire Härmask, Edith Hermann ja Sirje Peedu. ERÜ erialaraamatukogude sektsiooni esimeheks valiti Ülle Kalvik.

Kooliraamatukogude sektsioon (juht Kadri Haavandi, Pärnu Ülejõe Gümnaasiumi raamatukogu).

Kooliraamatukogude sektsiooni juhib Kadri Haavandi, juhatusse kuuluvad Karin Kiik (Väike-Maarja Gümnaasium), Maivi Liiskmann (Lilleküla Gümnaasium), Laine Lindvest (Abja Gümnaasium), Maie Põiklik (Tallinna Laagna Lasteaed-Põhikool), Pille Raud (Tallinna Polütehnikum) ja Eda Tiismaa (Pärnumaa Kutsehariduskeskus). Infot vahendati listis ning sektsiooni [kodulehel](http://kooliraamatukogud.edu.ee/wp/). <http://kooliraamatukogud.edu.ee/wp/>.

Jaanuar-veebruaris viidi läbi suur üle-eestiline kooliraamatukoguhoidjate küsitlus. Toimusid traditsioonilised ettevõtmised: 18. aprillil kevadine teabepäev Tartus, 3.-5. augustini suveseminar Võrumaal ja 21. novembril sügisene teabepäev Tallinnas. Vt ka Raamatukogu nr 5, lk 39–40.

15. augustil rääkis Kadri Haavandi kooliraamatukogude hetkeolukorrast Vikerraadio saates „Huvitaja“. Aprillis toimus Lexuse kampaania, mille käigus kingiti kooliraamatukogudele 10 000 euro eest populaarteaduslikke teoseid.

Maaraamatukogude sektsioon (juht Lea Rand, Toila raamatukogu juhataja).

Sektsiooni liikmed olid Lea Rand (sektsiooni juhataja), Marju Purgats, Maili Uibo, Maris Paas, Tiina Ulm, Marika Lausvee, Tiina Hoop, Urve Salumaa, Aili Erm, Sirje Tarvis, Anne Toome, Önne Paimre, Anne Järvis, Karmen Liping. Sektsiooni liikmeskonnas toimus muudatus – Viljandimaa esindaja Piret Viira teatas oma loobumisest sektsiooni töös ja tema asemel hakkas seda ülesannet täitma Anne Järvis Öisu raamatukogust.

Suuri muudatusi sektsiooni töökorralduses 2016. aastal ei olnud. Töötati väljakujunenud rütmis. Sektsioon kogunes kahel korral koosolekule. Sektsiooni tegemisi saab jälgida <https://www.facebook.com/MaaraamatukogudeSektsioon>.

Koostöös Viljandi Linnaraamatukoguga korraldati maaraamatukoguhoidjate suveseminar „Raamatukogu kui kogukonnakeskus Läänemere maades“, mis sai 8.–10. juunini teoks juba 25. korda. Kolmel päeval kuulati

loenguid, toimusid õppesõidud Viljandimaa raamatukogudesse ja külakeskustesse, külastati ka Ruhja raamatukogu ja hariduskeskust Lätis. Osales 41 raamatukoguhoidjat. Vt Raamatukogu nr 4, lk 32-37.

21. märtsil toimus Rahvusraamatukogus teabepäev, kus tutvustati e-rahvusraamatukogu ja selle võimalusi, püüti leida ühisosa muuseumide ja raamatukogude vahel, kõneldi haldusreformist ja rahvaraamatukogu seaduse muutmise vajadusest jm. Teabepäevast võttis osa rõõmustavalt palju inimesi.

28. oktoobril toimunud maaraamatukoguhoidja päevaga Võrumaal Navi seltsimajas pandi punkt raamatukogupäevadele. Maaraamatukoguhoidjate päeva peakorraldaja oli Võrumaa Keskraamatukogu.

Kogude toimkond (juht Kate-Riin Kont, Tallinna Tehnikaülikooli Raamatukogu).

Toimkonda kuulusid: Kate-Riin Kont (toimkonna juht), Maimu Heintalu, Kairi Felt, Kristhel Haak, Merike Kiipus, Kaire Lass, Kristin Liba, Elo Lindström, Eve Lipand, Helle Maaslieb, Elvira Mut, Kristina Pai, Ilvi Rauna, Raina Rohumaa, Ilona Runnel, Hendrik Saadi, Tiina Sarjas, Aivi Sepp, Vaiko Sepper, Ülle Talihärm ja Kristel Veimann.

7.–10. juunini korraldati õppereis Stockholm raamatukogudesse. Külastati nelja väga erinevat raamatukogu: Stockholm Linnaraamatukogu, Rootsi Muusika- ja teatriraamatukogu, Stockholm Raahvusraamatukogu ning Stockholm Ülikooli Raamatukogu. Õppereisist ilmus põhjalik ülevaade erialajakirjas Raamatukogu nr 5, lk. 36–38.

12.–13. septembrini viibis toimkond väljasõiduseminaril Pärnus, kus tutvuti raamatukogude ja muuseumidega ning peeti nõu uue säilituseksplaride seaduse ja sellega kaasneva raamatukogudevahelise uue töökorralduse teemal.

30. novembril toimus TTÜ Raamatukogus igasügisene toimkonna seminar, mis seekord kandis pealkirja "Raamatukogu kui füüsiline ja virtuaalne ruum". Esinejate seas oli nii raamatukoguinimesi kui ka arhitekte ja veebidisainereid.

Koolituse toimkond (juht Ilmar Vaaro, TÜ Infoteaduste Instituut).

Koolituse toimkond on alati väärtustanud raamatukoguhoidja kutset, on osalenud raamatukoguhoidja kutsestandardi koostamisel, juhtinud raamatukoguhoidja kutsekoolituse programmi väljatöötamist (Raamatukoguhoidja, tase 6, 7, 8 kutsestandard kinnitati 2013 ning Raamatukoguhoidja, tase 6 kutsekoolituse programm 2014).

Toimkond on aastaid korraldanud „AK“ nime all („Aktuaalne Koolituses“) kokkusaamisi Viljandis, Tartus ja Tallinnas. Teemadeks on olnud raamatukoguhoidjate erialane täienduskoolitus, kutsestandard ja kutsekoolituse programm, üliõpilaste praktika ja lõpetajate tööleasumine raamatukogudesse. Koolituse toimkond on heas koostöös ERÜ noorte toimkonnaga ning koos on arutatud näiteks mentorluse vajalikkust, eriti kui asutakse tööle ühe töötajaga väiksesse raamatukokku.

Lasteteeninduse toimkond (juht Anneli Kengsepp, Eesti Lastekirjanduse Keskus).

Toimkonda kuulusid Anneli Kengsepp (toimkonna juhataja), Epp Raudsepp (juhatuse liige), Helle Laanpere (juhatuse liige), Reet Kaldur, Anna Kuuli, Jaanus Kõuts, Heli Lepp, Liilia Kõiv, Kristel Murel, Ulvi Lind, Ädu Neemre, Nelli Orgmaa, Rita Raudsepp, Maarja Pildre, Reet Tomband, Tiia Suls, Sirve Valdamaa, Reet Vahersalu.

4. veebruaril Eesti Lastekirjanduse Keskuses toimunud koosolekul kavandati 2016. aastategevust

Lastekaitse Liidu eestvedamisel valisid lastekirjanduse asjatundjad 2015. a ilmunud uudiskirjanduse hulgast juba seitsmendat aastat välja häid lasteraamatuid. Hea lasteraamatu märgiga tunnustati 13 lasteraamatut <http://www.lastekaitseliit.ee/lapse6igused/laste-ja-noorte-kaasamine/hea-lasteraamat/2015-a-head-lasteraamatud>.

„Kogemuste tuuri“ raames käiakse külas aasta lasteraamatukoguhoidjatel, kes jagavad kolleegidega oma töökogemusi ja tutvustavad raamatukogu. 27. aprillil käidi Haapsalus Lääne Maakonna Keskraamatukogus

külas Krista Kumbergil (aasta lasteraamatukoguhoidja 2014) ja 7. septembril Tartu Linnaraamatukogus Tiina Lutteril (aasta lasteraamatukoguhoidja 2011). Osalejaid oli tuuril 44.

Lasteeninduse toimkonna eestvedamisel toimus 14.-16. juunil Tartu Ülikooli ühiskonnateaduste instituudis iga-aastane Lasteraamatukoguhoidjate Suveakadeemia, osalejaid oli 15. Programmi koostas Ädu Neemre Tartu Linnaraamatukogust.

21. septembril korraldati Viljandi Linnaraamatukogus XIII üleriigiline lasteraamatukoguhoidjate päev. Osalejaid oli 65 lastega tegelevat raamatukogutöötajat. Võeti kokku raamatukogude töö laste teenindamisel 2015. aastal, arutati lasteteeninduse arengusuundi ning keskenduti lugemisele kui olulisele aspektile laste arengus. Tutvustati auhinna aasta lasteraamatukoguhoidja nominente. Vt Raamatukogu nr 5, lk 38–39.

Terminoloogia toimkond (juht Kalju Tammaru, Eesti Hoiuraamatukogu).

Toimkond pidas kaheksa koosolekut. Jätkati tööd terminite andmebaasis olevate, kuid kasutajatele veel varjatud terminitega. Täpsustatud ja korrastatud terminid avati kohe ka kasutajatele.

Vastati kolleegide ja tudengite terminipäringutele, spetsiifilisemate terminite korrastamisel ning sõnastikku lisamisel tehti koostööd Eesti Rahvusraamatukogu erinevate osakondade ning Eesti Muusikakogude Ühendusega. Koostööd tehti ka Kultuuriministeeriumiga, st nende palvel arutati säilituseksemplari seaduse termineid enne seaduse vastuvõtmist. Samuti on toimkonna käest küsitud rahvaraamatukogu seadusega seonduvaid termineid ning abi ISO standardite tõlkimisel.

Terminite andmebaasis, mida haldab Eesti Rahvusraamatukogu, oli 2016. a 31. detsembri seisuga kokku 6 516 terminit (sh töös olevad terminid), andmebaasi kasutati 45 270 korda ja esitati 62 172 päringut.

Koostöös Eesti Rahvusraamatukoguga korraldati 6. oktoobril XI oskuskeelepäev, millest võttis osa 64 huvilist. Kava ja slaidid on üleval RRI kodulehel <http://www.nlib.ee/index.php?id=25415>. Lühike ülevaateartikkel oskuskeelepäevast ilmus ajakirjas Raamatukogu nr 6, lk. 34. Ajakirja neljandas numbris ilmus toimkonna tööd käsitlev artikkel (lk 17). Toimkonna töökorraldust, andmebaasi arendust ja oskuskeelepäeva pidamist toetas Haridus- ja Teadusministeerium programmi „Eestikeelne terminoloogia 2013–2017“ kaudu. Toetust plaanitakse taotleda ka järgmisel aastal.

Vanaraamatu toimkond (juht Aira Võsa, TLÜ Akadeemiline Raamatukogu).

Toimkonna liikmed: Liivi Aarma, Tiina Aasmann, Marje Burenkov, Malle Ermel, Ruth Hiie, Aita Jõulu, Ulvi Kalpus, Helje-Laine Kannik, Katrin Kaugver, Mare Lott, Mare Luuk, Sirje Lusmägi, Pille Martin, Ülle Mölder, Irina Opletajeva, Marita Paas, Larissa Petina, Ave Pill, Mare Rand, Liia Rebane, Tiiu Reimo, Siiri Reinola, Heino Räim, Olga Rüüte, Aija Sakova, Urve Sildre, Liis Tamm, Kadri Tammur, Mari Tiits, Tiina Valgma, Aira Võsa (toimkonna juht).

4. veebruaril külastas vanaraamatu toimkond Tartu Ülikooli raamatukogus näitust „A nagu Aldus Manutius“, seejärel kuulati Mare Ranna ettekannet tema raamatu „Ajaloolise kultuurivara jälgedel: Konrad Gessneri taimejoonistused Tartu Ülikooli Raamatukogus“ saamisloost. Järgnenud ERÜ vanaraamatu toimkonna koosolekul valiti toimkonna uueks juhiks TLÜAR vanaraamatu peaspetsialist Aira Võsa, kes võttis ameti üle Aija Sakovalt.

13.–14. maini toimus toimkonna väljasõit Kuressaarde eesmärgiga pakkuda vanaraamatu spetsialistidele erialast ja üldharivat enesetäiendust. Esimesel päeval külastati Saare arhiivraamatukogu ja muuseumi, kus saadi ülevaade mäluasutuste kogudest, töökorraldusest ja ekspositsioonist. Põhjalik ülevaade saadi ka EELK Kuressaare Laurentsiuse kiriku ja Püha Jakobi kiriku ajaloolistest hoonetest.

Rahvaraamatukogude komplekteerimise töörühm (juht Tiina Talvet, Rapla Keskraamatukogu).

Komplekteerimisosakondade juhatajatele ja töörühma liikmetele toimus kaks koolituspäeva.

Kevadine koolituspäev peeti 13. aprillil Tallinna Keskraamatukogu Paepealse raamatukogus. Saadi ülevaade Eesti Keele Sihtasutuse kirjastuse ja kirjastuse Pegasus tegevusest ning tutvuti raamatukoguga, kus erilist tähelepanu pöörati koomiksikogule.

Sügisene koolituspäev oli 5. oktoobril Tallinnas Solarise keskuse Apollo raamatupoes. Tutvuti Apollo esinduskauplusega, saadi ülevaade kaupluse tööprotsessidest ning kuulati raamatümüügi ülevaadet. Vaadati üle muudatused raamatupoe e-keskkonnas. Päeva lõpus oli võimalus näha kaasaegse kino köögipoolt.

Rahvaraamatukogude komplekteerimispoliitika töörühm tuli kokku 1999. aastal, s.o ajal, mil infot ja ülevaadet ilmutavast oli vähe ja seda oli keeruline hankida. Töörühm tegi siis väga suure töö kirjandusnimestike kokkupanekul ja komplekteerijate teavitamisel. Praeguseks on olukord muutunud, infot on palju, seda pakuvad erinevad kanalid ja komplekteerijad on leidnud vajadustele vastava allika. Kõlama jäi siiski arvamus, et paar korda aastas võiks kokkusaamisi siiski jätkata. Selline koolituspäev on parimaks võimaluseks kolleegidega suhelda, kogemusi vahetada ja probleemidest rääkida. Jätkuvalt on vajalikud teadmised kirjandusest ja raamatutest, huvitav on kuulda kirjastajate tööst.

Uue mõtte töörühm (juht Veronika Raudsepp Linnupuu, Viljandi Linnaraamatukogu).

Töörühma tegemistest saab ülevaate mais 2016 loodud blogis <https://bibliumt.wordpress.com/>.

2016. aastal kuulus töörühma 19 liiget, neist 3 (kolm) ajutiselt eemal. Töörühma juhid on Veronika Raudsepp Linnupuu ja Kristel Veimann.

2016. aasta ainuke koosolek toimus 7. märtsil Tartu Ülikooli raamatukogus. Koosoleku osana külastati Tartu Kõrgema Kunstikooli meediaosakonda, arutleti töörühma juhtimisküsimusi, pandi paika aasta teise poole plaanid ning vahendati päevakajalist infot. Lisaks Veronika Raudsepp Linnupuule valiti töörühma juhatusse Kristel Veimann.

19. mail Pärnu Keskraamatukogus toimunud raamatukogunduse mõttetalgutel keskenduti visioonidokumendile „21. sajandi raamatukogu“. Seekord said ülesantud teemadel arvamus avaldada ka need, kes kohale tulla ei saanud. Selleks kasutati *Google Docs* ankeeti aadressil <http://goo.gl/forms/1OpMVCL5Sw>. Vastuseid laekus kümnelt inimeselt. Ettekannetes käsitleti haldusreform mõju kohalikele teenustele ja uute teenuste disainile raamatukogude kontekstis. Viidi läbi mõttetalgud, kasutades maailmakohviku meetodit. Osales 55 raamatukoguhoidjat suurtest ja väikestest raamatukogudest. Vt Raamatukogu nr 4, lk. 18-21.

Juunis palus IFLA peakontor ERÜ-lt ülevaadet selle kohta, mida oleme trendiraportiga töötades teinud ning milliste järeldusteni jõudnud. Inglisekeelse ülevaate koostas Veronika Raudsepp Linnupuu ning edastas selle 25. 06. 2016. Saadetud vastust saab lugeda blogist <https://bibliumt.wordpress.com/2016/11/10/estonians-views-on-the-ifla-trend-report-and-work-done-so-far/>.

Noorteklubi (juht Liina Tamm, Sisekaitseakadeemia raamatukogu).

Eestseisusesse kuulusid Liina Tamm (eestseisuse juht), Heleen Karja ja Jaana Tõnisson. Noorteklubi tegemisi saab jälgida kodulehel (noorteklubi.weebly.ee) ja Facebookis <https://www.facebook.com/ery.noorteklubi>.

5. mail toimus Noorteklubi koosolek Tallinna Keskraamatukogu Kadrioru harukogus.

10.-12. augustini korraldati Noorteklubi suvelaager "*BibliCamp 3 – Raamatukogu 2035*". Sisekaitseakadeemia Politsei- ja piirivalvekolledžis Murastes, millest võtsid osa ka noored erialaspetsialistid Leedust ja Lätist. Keskseteks teemadeks olid seekord ühiskond ja poliitika raamatukogunduse kontekstis ja raamatukoguhoidja pädevused ning raamatukogude teenused tuleviku raamatukogus. Ürituse kohta on lühike ülevaade avaldatud Noorteklubi kodulehel ning ajakirjas Raamatukogu nr 6, lk 35–37.

Eks-klubi (eestseisuse president Helle Martis, Eesti Lastekirjanduse Keskus).

Eks-klubi eestseisusesse kuulusid Helle Martis (president), Anne Kalvik, Juta Kaps, Linda Kask, Mare Mauer, Juta Laasma. Klubi eestseisus on teinud tubli töö. Aasta jooksul on peetud mitmeid töökoosolekuid, et plaanitu võimalikult hästi ellu viia.

Eks-klubi tegevusaasta oli huvitav ja tihe. Kõik kavandatud ettevõtmised said teoks: käidi Teatri- ja Muusikamuuseumis, Tallinna Botaanikaaias, Kadrioru Kunstimuuseumi ja pargis, kohtuti Kännu Kuke raamatukogus staažika filmiamatööri Tõnu Aruga ja Tallinna Keskraamatukogu hubases rõdusaalis mitmekülgse isiksuse Ülo Tuulikuga, korraldati bussiekskursioon Harjumaale ja peeti Rahvusraamatukogu

kuppelsaalis jõulupidu. Sõltuvalt tervisest, ilmast või mõnest kohustusest, mis sattus klubi üritustega ühele ajale, oli kokkusaamistel klubi 50 liikmest kohal enamasti umbes kahekümne ringis.

Tartumaa Kogu

Tartumaa Kogu juht on Halliki Jürma (Tartu Linnaraamatukogu). Tartumaa Kogu külastas Tartu Ülikooli Loodusmuuseumi, Vanemuise teatri raamatukogu, arhiivi ja teatri tagatubasid, Tamme Gümnaasiumi ja Täiskasvanute Gümnaasiumi raamatukogu, Soome Instituudi raamatukogu, Tartu Kutsehariduskeskuse raamatukogu ning Tartu Makerlab'i ja töötuba. Ühiselt külastati mitmeid teatrietendusi ja osaleti ERÜ aastakoosolekul ja raamatukogupäevade avamisel ERMis. Kogu liikmetele korraldati Kirjandusfestival Prima Vista eeljalutuskäik Tartu kesklinnas, võttes aluseks andmebaasis „Tartu ilukirjanduses“ kajastuvad paigad. Toimused reisid Riiga Läti Rahvusraamatukokku ning Noarootsi ja Haapsallu Läänemaal.

Võrumaa ühendus

Võrumaa Ühendus tähistas merekultuuri aastat erinevate ürituste ja näitustega. Jaanuaris avati Contra osavõtul raamatukogus malenurk, kus saab mängida nii kabet kui malet, veebruaris tutvustas uuemat raamatukogupoliitikat Kultuuriministeeriumi nõunik Ülle Talihärm. Märtsis toimus leedu kirjanduse pärestlõuna. Kohtumiste sarjas „Sündinud Võrus“ kohtuti näitleja ja lavastaja Ain Mäeotsaga. 6. aprillil viis koolituspäeva läbi Tallinna Keskraamatukogu. Mais matkati linnaarstide radadel. 11. mail toimunud raamatukoguöö meeldejääv külaline oli Justine Petrone. 8. juunil jagas ANDRASE teabepäeva raames teadmisi Jaanus Kangur. 1. augustil toimus mereaastale pühendatud rannaraamatukogu Tamula rannas, kus osalejad trotsisid tõelist meretuult ja tormi. 20. septembril tutvuti kirjanik Marje Ernitsa loominguga. 21. septembril käidi õppereisil Märjamaa valla raamatukogudes, et teada saada ühendamiste võlu ja valu ning mereaasta puhul külastati Pärnu Linna Keskraamatukogu. 5. oktoobril kuulati loeng-konserti „Shakespeare ja muusika“ ansambliit Rondellus. 28. oktoobril osaleti ERÜ ja raamatukogu korraldatud maaraamatukoguhoidja päeval Navi seltsimajas. Novembris kuulati Jüri Kaldmaa ja Andrus Hämäläise luule- ja muusikakava „Järsku on kerge. Järsku on selge“.

ERÜ TULUDE JA KULUDE ARUANNE

RAHA	2016	2015
01.01. kassas ja pangas kokku	15 656,26	14 675,46
2015. aasta võlg	18,00	
Laekus	53 331,68	56 804,23
Kulutati	53 826,37	55 823,43
31.12. kassas ja pangas kokku	15 179,57	15 656,26
s.h. kassas	824,98	165,62
pangas	14 354,59	15 490,64

TULUD

Sihtfinantseerimine, s.h.	23 038,00	27 532,00
Kultuuriministeerium toetus	8499,0	8 189,00
Haridus- ja Teadusministeeriumi toetus	2000,00	2 000,00
Kultuurkapitali toetus	5839,00	8 343,00
Hasartmaksumängu Nõukogu toetus	5000,00	7 000,00
terminoloogia	1700,00	2 000,00
Sisseastumis- ja liikmemaksud, s.h	10147,92	11 902,94
toetajaliikmete liikmemaks	1816,00	1 536,00
Osavõtumaksud, s.h.	14 879,00	11 937,70
kooliraamatukogude sektsioon	5723,00	4 836,50
maaraamatukogude sektsioon	4882,00	5 335,00
erialaraamatukogude sektsioon	3644,00	1 562,20

<i>kutseomistamistasu</i>	630,00	204,00
Muud tulud	142,00	2341,00
Trükiste müük	5124,00	3070,00
Pangaintress	0,76	2,59
Kokku tulu	53 331,68	56 786,23

KULUD

Ürituste ja kutseandmise kulud	16 772,85	21 130,87
21. sajandi raamatukogu koostamise nõustamine	2 284,00	2 189,00
Raamatukoguhoidjate tunnustamine	450,00	455,38
Trükikulud	5 548,00	9 774,20
Tööjõukulud, s.h.:	17 351,33	16 858,11
<i>töötasu (palk, loengutasu, honorarid)</i>	12 968,11	12 599,50
<i>tööjõumaksud</i>	4383,22	4 258,61
Rahvusvaheline koostöö	8 580,24	2 356,60
Organisatsioonide liikmemaksud	1020,55	
Mitmesugused tegevuskulud (kantselei-, side-, lähetuskulud, pangateenus)	1819,40	1 759,27
Elle Tariku mälestuspink		1 300,00
Tegevuskulud kokku	53 826,37	55 823,43
ARUANDEAASTA TULEM (+/-)	-494,69	+ 962,80

Taotlused fondidest jm

Asutus	Milleks	Taotlus	Eraldati
Rakenduslingvistika Ühing	Terminoloogia toimkonna tegevus	1 700,00	1 700,00
HTM	ERÜ kooliraamatukogude suveseminari korraldamine 2016. aastal	3 000,00	2 000,00
Kultuurkapital	Ajakirja „Raamatukogu“ väljaandmiskulud 2016. aastal	4 389,00	4 389,00
Kultuurkapital	Kogude toimkonna kahepäevane väljasõiduseminar Pärnus (osaline)	280,00	280,00
Kultuuriministeerium	Raamatukogutöötajate professionaalsuse tõstmine, üleriigiliste ürituste ja koolituste korraldamine, osalemine rahvusvahelises erialases koostöös	8 407,55	6 215,00
Kultuuriministeerium	21. sajandi raamatukogu	2 500,00	2 284,00
HMN	Raamatukoguhoidja üleriigiliste ürituste ja koolituse korraldamine	8 320,00	5 000,00
Kultuurkapital	IFLA osavõtumaks	505,00	320,00
HMN	Koostööprojekt – raamatukogu-muuseumnoored	50000,00	0
	Kokku	78 821,55	22 188,00

Lisaks taotleti ja saadi Kultuurkapitalilt raamatukoguhoidjate tunnustuspreemiateks 6 300,00 eurot

KOKKUVÕTE

Aasta 2016 läheb ERÜ ajalukku kui aktiivse koostöö ja suhtlemise aasta. Pöördumised ja kohtumised Eesti Euroopa Parlamendi liikmetega teadvustasid Eesti raamatukogude head taset ning probleeme seoses e-raamatute laenutamisega raamatukogudest. Osalemine ühingute esindajate arutelul Balti- ja Põhjamaade raamatukoguhoidjate konverentsil Leedus ning IFLA konverentsil Columbuses andis aga võrdlusvõimaluse ning laiema pildi erinevate riikide ühingute tegevusest. Kogukondlikest projektidest oli oluline edasi liikuda visioonidokumendiga „21. sajandi raamatukogu“, mis keskendus rahvaraamatukogu teenuse parendamisele. Ühingu ettevõtmistest mastaapseim ning traditsioonilisim oli raamatukogupäevade avamine, mis sel aastal tõi vastavatud ERMi rekordiliselt arvukalt raamatukoguhoidjaid kõikjalt Eestist. Õpetajate Lehe vahendusel tutvustasime koolide ja raamatukogude koostöövõimalusi. Vabatahtlik koos tegutsemine annab meie kõigi jaoks rohkem võimalusi, jõukohaselt ühistöösse panustades kasvab ka kogukonnatunne.

Katre Riisalu

Juhatuse esinaine

7. veebruar 2017